

Glúcid. Glucina. Glucini.

Glicònic, forma mètrica, derivada del nom del poeta i retòric grec *Glycon Spiridion*, que la va definir o crear, el nom del qual es deriva del dit adjectiu: entre nosaltres va crear l'estrofa asclepiadeo-glicònica Costa i Llobera (1906, «Plau-me la nàide que en les recòndites / verdors ombrívoles aboca l'àmfora / ---», *Vora una font*, *Horacianes* v, fi introd., p. 12).

CPt.: *Glucèmia* [DFa.], format amb *αἷμα* 'sang'. *Glucosúria* o *glicosúria*, amb *οὔρον* 'orina'. *Gleucòmetre* [-o, 1868], format amb *γλεύκος* 'dolçor, cosa dolça'.

Glifografia, V. gliptic

GLÍPTIC, pres del gr. *γλυπτικός* 'propi per gravar', derivat de *γλύφω* 'jo esculpeixo, gravo'. □ 1.ª doc.: *la gliptica* (art), 1868, *SLitCosta*.

Altres derivats i compostos de *γλύφω*: *glifografia*. *Anàglif*; ⁺*anàglific*. *Anàglifoscopi*. *Gliptoteca*. *Gliptologia*. *Gliptografia*.

GLOBUS, pres del ll. *glōbus* 'bola', 'esfera', 'munt, pilot', 'grup de gent'. □ 1.ª doc.: *globo*, 1572; i segle XVIII [DAg.]; Belv.; Lab.; *globus*, 1905, *Bulbena*; *DOrt*.

«Un pom immens de flors dintre d'un *globo*, una panereta brodada ---», NOLLER (*Notes de color*, 53).

DERIV.: *Global* [1911, Vogel]. *Globós* [c. 1500, *Cauliac*]; *globositat*. *Glòbul* [1868, *SLitCosta*], llatí *globulus*, dim de *globus*; *globulós*; *globulina*. *Globular* [1868]; *globulari*; *globulariàcies* [DFa.]. *Conglobar* [DOrt.]; *conglobació*. *Englobar* [DOrt.].

GLOMERAR, verb molt rarament usat en català, pres del ll. *glōmērāre* 'formar un cabdell', 'cabdellar', 'agrupar', derivat de *glomus*, -ēris 'cabdell', 'pilota de l'olla, croqueta'.

DERIV.: *Glomerós* [rar, mj. S. xv, *Curial*]; *glomerul* [DFa.], ll. modern *glomerulum*, dim. de *glomus*. *Aglomerar* [1868, *SLitCosta*; J. M. de Sagarra], ll. *agglomerare* id.; *aglomeració* [1868; premsa diària, c. 1900-1909]; *aglomerat*. *Conglomerar* [Lab. 1888]; *conglomerat* [id.]; *conglomeració* [id.]. Neologismes tots, que el català havia expressat abans de mj. S. XIX, amb els mots tradicionals *aglevar* i *agregar*.

GLOP, mot que entre les llengües romàniques només es troba en català i llengua d'oc, i que apareix en forma molt semblant en les llengües germàniques, però aquí en un doble tipus GLUP- i GULP- (i alguna altra variant), propi aquell de l'escandinau i aquest també escandinau i dels idiomes nòrdics del germànic occidental; encara que no n'hi ha notícia en gòtic, podria haver-hi existit i podríem creure llavors que l'haguéssim rebut del gòtic; però essent incertes aquesta existència i la forma que hi hauria revestit, i apareixent mots d'estructura molt semblant, però també un poc discrepant, en les llengües eslavies i en basc, és probable que tot plegat siguin creacions paral·leles, però autòctones, en cada una d'aquestes famílies lingüísti-

ques, i en totes elles amb caràcter imitatiu, onomatopèic, del so de la deglució. □ 1.ª doc.: S. XIII.

En el *Vocabulista* del nostre *RMa.*, S. XIII, ja trobem *glob* (p. 585) com a glossa de l'àr. *ʿābbaʿ*, que vol dir precisament 'glop': «trait, ce qu'on avale d'une gorgée» (Dozy, *Suppl.* II, 89a); i el mateix *RMa.* usa *ʿābbaʿ* per traduir el ll. *sorbere*. També figura en *Jacme Marc* (lín. 1300, rimant amb *lop*, *adop* etc.). «Nep-tumpno tragué aquell terrible e espaventable cap, e, obrint la boca, paregué que totes les naus del món no li serien un bocí, ans les beuria totes en un *glop*, e, ab gran veu, e molt espaventable, parlà ---», *Curial* (NCl. III, 49.18); «*glop de aygua o de vi*: <h>aus-tus», *JnEsteve* (*Li. Eleg.*, h-3-a); i encara en el *Colloqui de les Dames*, i en textos postclàssics.

Ha restat sempre en ús viu en tot el domini, i pertot pron. amb *o* tancada. En efecte se'n reprèn tot seguit l'ús literari des de princ. S. XIX, en totes les regions de la llengua: «És un cas que sé cert no'l t'he dit may: / tu ja saps que jo vax molt a can Blay; / ey véns de quant en quant y veus què feim: / en tres *glops* de bon vi de tot mos reim» en el mallorquí Ant. Ma. Cervera (1780-1838, *JMBover*, *BiblEscrBal.* I, 85, v. 10). De fet, els mallorquins li han mostrat predilecció en estrofes magistrals: «Mes, ai Déu! feu que ingrat no enterbolesca / lo tassó que em donau, ab novell plor: / ans sos *glops* celestials assaboresca / ---», *MrnAguiló*, a. 1848 (*Antol. Poët.* 1975, p. 118); «aquí-el goig de la vida s'hi tasta / com *glop* vessat de la nectària copa / ---», «mentre ara a l'hora que el sol declina / m'hi sent corfondre dins la divina / serenitat. / Oh dolç moment, oh *glop* d'eternitat!», Costa i Llobera (*Horacianes* VII, 4d; *Cala Gentil*, vers final); o el bellíssim vers que cito d'Alcover a *JAMAI*.

Igual a les altres terres catalanes: «Entra a *glops* per la finestra la flayror primaveral», Llorente (*Llibrets de Versos* I, 243). «Ricolf ab sa maynada ne surt del mas, / Ben-Got ab trenta llanses, de son palau; / a *glops* dels boscos ixen més cristians, / de les coves més fondes, altres eixams», *MilàF* (*Pros Bernat*, v. 381); «Fins la memòria 'ls segles perdrien de llur fossa, / sinó pel Teyde ignívom que encara en parla al mar / --- / li cau al dors, de lava, la immensa cabellera: / d'un *glop* de flames umple de gom a gom los cels», «y per valls y muntanyes, / la terra en agonia, / vessava a *glops* lo foc de ses entranyes», «altres més vells ne surten a *glops* de les caverres, / brandant armes de pedra y ossades de mammoth / ab fam deixan del antre pregon les nits eternes / ---», *Atl.* III, 38a; IX, 55b; VII, 13.8.

O bé en prosa: «Beguèrem l'últim *glop*», Riera i Bertran (*JFlo.* 1869, 245); «Més lluny les dones donavan un *glop* de vi, o bé d'aygardat, a sos petits, per si s'havian espantat», Cay. Vidal Val. (*La vida en lo camp*, 10); «bevem-hi un *glop* d'ayguardent abans», Genís i Ag. (*Mercè de Bellamata*, *J. Flo.* 1878, 181); «les artèries, pantejant ab majors o menors intermitències, segons la força de la sanc qu'a *glops* transportavan», «En Lluís se begué d'un *glop* tota la copa de llet y, aixugant-se 'ls mostatxos, ab moviments opo-